

Förvaltningsutskottet

Lagmotion med förslag till lag om säkerhetsskydd i riksdagen

INLEDNING

Remiss

Lagmotion med förslag till lag om säkerhetsskydd i riksdagen (LM 22/2025 rd): Ärendet har remitterats till utskottet.

Motion

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motion:

- åtgärdsmotion AM 86/2024 rd Timo Vornanen tv Åtgärdsmotion om att uppdatera lagstiftningen om riksdagens säkerhetsåtgärder.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 54/2025 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- utskottsråd Sami Manninen, riksdagens kansli
- säkerhetschef Aleksi Hosioja, riksdagens kansli
- polisinspektör Konsta Arvelin, Polisstyrelsen
- biträdande polischef Heikki Kopperoinen, Helsingfors polisinrättning
- professor Veli-Pekka Viljanen.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- riksdagens justitieombudsmans kansli
- Transport- och kommunikationsverket

LAGMOTIONEN OCH ÅTGÄRDSMOTIONEN

Lagmotionen

I lagmotionen föreslås det att det stiftas en ny lag om säkerhetsskydd i riksdagen. Syftet är att ersätta den gällande lagen om säkerhetsskydd i riksdagen.

Det föreslås att bestämmelserna ses över bland annat i fråga om de områden och personer som lagen gäller, tillåtna metoder för kroppsvisitation, kontroll av post och andra försändelser, avlägsnande av personer från skyddsområdet, teknisk övervakning och maktmedelsredskap. Förslaget innehåller också nya bestämmelser om ingripande i ett obemannat luftfartygs färd och om personskyddsuppgifter.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Åtgärdsmotionen

I åtgärdsmotion AM 86/2024 rd föreslås det att regeringen ska vidta åtgärder för att uppdatera lagstiftningen om säkerhetsskyddet i riksdagen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

I en gemensam lagmotion från riksdagsgruppernas ordförande föreslås att en ny lag om säkerhetsskydd i riksdagen stiftas, vilken ska ersätta den nu gällande lagen om säkerhetsskydd i riksdagen från 2008 (364/2008). Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2026.

Den nya lagen reviderar bland annat bestämmelserna om de områdena och personer på vilka lagen tillämpas samt bestämmelserna om teknisk övervakning och maktmedel. De helt nya bestämmelserna i lagförslaget gäller ingripande i ett obemannat luftfartygs färd samt personskyddsuppgifter. Utskottet understryker att det uttryckliga syftet med lagen är att skydda arbetet i riksdagen och sörja för att säkerhet och ordning upprätthålls i riksdagen. Utskottet anser det viktigt att den personal som ansvarar för riksdagens säkerhet har tillräckliga befogenheter för att sköta sina uppgifter samt ändamålsenlig utbildning för att använda dessa befogenheter. Riksdagen bedriver även i fortsättningen ett nära samarbete i säkerhetsfrågor med polisen, som svarar för den allmänna ordningen och säkerheten.

Förvaltningsutskottet har vid flera tillfällen konstaterat att Finlands säkerhetspolitiska miljö har förändrats i grunden och långvarigt. Förändringarna har varit snabba och de är allt svårare att förutse. Myndigheterna möter i den förändrade verksamhetsmiljön utöver tidigare säkerhetshot ständigt allt mer mångfacetterade nya hot, såsom olika former av hybridpåverkan. Även den teknologiska utvecklingen har medfört nya risker för säkerheten. Till exempel kan drönare utgöra en fara för arbetet i riksdagen.

Betänkande FvUB 30/2025 rd

Utskottet anser det nödvändigt att regleringen om säkerhetsskydd i riksdagen kompletteras så att den så heltäckande som möjligt motsvarar den nuvarande säkerhetsmiljön. Utskottet konstaterar att riksdagens verksamhet som högsta statsorgan och säkerheten för dem som arbetar i riksdagen måste kunna tryggas under alla förhållanden.

Av grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 54/2025 rd) framgår det att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Sammantaget anser förvaltningsutskottet att lagförslaget behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med de smärre ändringsförslag som framgår av detta betänkande.

Lagens tillämpningsområde

Den föreslagna lagen ska liksom den gällande lagen om säkerhetsskydd i riksdagen tillämpas i riksdagens hus och andra lokaler som riksdagen förfogar över och i dessas omedelbara närhet. Lagen ska vid behov kunna tillämpas också inom tillfälliga skyddsområden, det vill säga i lokaler som riksdagen tillfälligt använder och i dessas omedelbara närhet. Den föreslagna regleringen motsvarar till denna del regleringen i lagen om säkerhetsskydd i statsrådet (987/2014). Ett tillfälligt skyddsområde kan inrättas utanför riksdagshuset till exempel för evenemang i samband med riksmötets öppnande och valperiodens avslutning. Utskottet konstaterar för tydlighetens skull att med tillfälligt skyddsområde avses i bestämmelsen också byggnader eller andra fysiskt avgränsade utrymmen.

Enligt 1 mom. beslutar riksdagens generalsekreterare på framställning av säkerhetsdirektören om ett tillfälligt skyddsområde och dess gränser. Beslutet fattas för högst två veckor åt gången. Utskottet konstaterar att polisinnrättningen på den ort där det tillfälliga skyddsområdet är beläget ska informeras om beslutet. Enligt utredning till utskottet förhandlar riksdagen i praktiken om inrättande av ett tillfälligt skyddsområde med polisinnrättningen redan innan beslutet fattas. Riksdagen sörjer i samråd med polisen för säkerheten vid evenemanget.

Den gällande lagen tillämpas inte på riksdagsledamöter, vilket också är utgångspunkten i den föreslagna lagen. På riksdagsledamöter tillämpas enligt 2 § 2 mom. i lagförslaget dock lagens bestämmelser om teknisk övervakning och övervakning av särskilda säkerhetsrum. Enligt 15 § i lagförslaget kan fortlöpande teknisk övervakning inte genomföras så att den endast gäller exempelvis personer som besöker riksdagen. Det är nödvändigt att bestämmelsen om övervakning av särskilda säkerhetsutrymmen (16 §) med hänsyn till dess syfte tillämpas också på riksdagsledamöter. Grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande att en utvidgning av tillämpningen av dessa bestämmelser till att omfatta riksdagsledamöter inte på ett betydande sätt ingriper i riksdagsledamöternas verksamhet och inte utgör något sådant hinder för skötseln av uppdraget som riksdagsledamot som avses i 30 § i grundlagen.

Personskyddsuppgifter

Den gällande lagen om säkerhetsskydd i riksdagen innehåller inga bestämmelser om personskyddsuppgifter. I den rådande verksamhetsmiljön blir man enligt motiveringen allt oftare tvungen att överväga att förordna en säkerhetsperson att skydda en riksdagsledamot eller en gäst i riks-

Betänkande FvUB 30/2025 rd

dagen. Personskyddsuppgifterna utförs i nuläget ibland med och ibland utan polismyndigheters hjälp. Personskyddsuppgifter sköts i nuläget utan särskilda bestämmelser om befogenheter, vilket betyder att den rättsliga ställningen och handlingsmöjligheterna för en tjänsteman vid riksdagen som förordnats till en sådan uppgift bestäms utifrån den allmänna lagstiftningen. Utskottet anser det viktigt att bestämmelser om förordnande till en personskyddsuppgift och om de befogenheter och maktmedel som får användas i en sådan uppgift stadgas i lag.

Säkerhetsdirektören kan enligt 18 § 1 mom. i lagförslaget tillsätta en säkerhetsperson med särskild utbildning i personskydd för att skydda säkerheten för en riksdagsledamot eller en gäst i riksdagen som behöver särskilt skydd. Riksdagens säkerhetsdirektör ska underrätta polisen om en personskyddsuppgift.

Som det sägs ovan kan personskydd ges endast en riksdagsledamot eller till exempel en internationell gäst i riksdagen. Lämnande av personskydd ska alltid vara beroende av prövning. Beslut om personskydd fattas av riksdagens säkerhetsdirektör. Utskottet betonar att endast en säkerhetsperson med särskild utbildning får förordnas till en personskyddsuppgift. Utskottet anser det vara ytterst viktigt att polisen i mån av möjlighet underrättas om personskyddsuppdrag på förhand och i så god tid att polisen vid behov kan planera sina egna åtgärder i anslutning till uppdraget. Dessutom är det viktigt att det lämpligaste sättet att genomföra varje enskild personskyddsuppgift bedöms från fall till fall utifrån en riskbedömning. Utskottet konstaterar dock att behovet av att förordna någon till en personskyddsuppgift kan uppstå snabbt, och det är inte alltid möjligt att få handräckning av polisen.

När det gäller det område i vilket den föreslagna 18 § ska tillämpas fäster grundlagsutskottet i sitt utlåtande uppmärksamhet vid att bestämmelsen om tillämpningsområde i 2 § 3 mom. är tämligen vag, bedömd med hänsyn till 18 § i lagförslaget. Enligt den föreslagna bestämmelsen om tillämpningsområde tillämpas lagens bestämmelser om personskyddsuppgifter också på andra ställen i Finland än inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde, och den föreslagna bestämmelsen i sig innehåller de facto ingen avgränsning av området. Enligt grundlagsutskottets vedertagna praxis är utgångspunkten att uppgifter och befogenheter som hör till polisen anvisas andra myndigheter endast i undantagsfall och på särskilda grunder. Förvaltningsutskottet omfattar grundlagsutskottets uppfattning att avsikten inte är att frångå denna utgångspunkt i fråga om den personskyddsuppgift som ingår i lagen om säkerhetsskydd i riksdagen.

Grundlagsutskottet anser att det med beaktande av regleringssammanhanget inte finns några konstitutionella hinder för att uppgifter som hör till personskyddet enligt 18 § i lagförslaget utförs också någon annanstans i landet än inom de skyddsområden som avses i den föreslagna lagen. Grundlagsutskottet anser dock att förvaltningsutskottet av konstitutionella skäl ännu bör bedöma möjligheterna att precisera det materiella tillämpningsområdet för befogenheterna att utföra personskyddsuppgifter. För preciseringen talar att upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet i riket enligt polislagen i första hand är en uppgift för polismyndigheterna. Förvaltningsutskottet föreslår därför att det materiella tillämpningsområdet för 2 § 3 mom. avgränsas på det sätt som framgår av detaljmotiveringen nedan.

Betänkande FvUB 30/2025 rd

Maktmedelsredskap

I lagmotionen föreslås det att bestämmelserna om säkerhetspersonalens allmänna befogenheter att använda maktmedel i lagen om säkerhetsskydd i riksdagen uppdateras. Enligt förslaget kan maktmedelsredskapen utöver de nuvarande redskapen omfatta elpistol och projektilavfyrare. Säkerhetspersonerna ska liksom tidigare bära maktmedelsredskapen så diskret som möjligt. Det innebär till exempel att maktmedelsredskap om möjligt ska bäras under säkerhetspersonens klädsel. Utskottet konstaterar att när en säkerhetsperson använder maktmedel får det ske bara med de redskap som han eller hon fått specifik utbildning för.

De maktmedelsredskap som en säkerhetsperson som förordnats till en personskyddsuppgift får använda kan enligt 19 § 3 mom. i lagförslaget i fortsättningen utöver de ovan nämnda redskapen omfatta skjutvapen. Enligt motiven kan skjutvapen på grund av personskyddsuppgiftens särskilda karaktär i vissa fall vara ett nödvändigt maktmedelsredskap till exempel för att avvärja ett angrepp på skyddspersonen. Arten av och risknivån för det hot som riktas mot skyddspersonen bedöms på förhand från fall till fall. När det finns en risk för fara som hotar liv och hälsa kan beredskapen att avvärja den i extrema situationer kräva att en säkerhetsperson i en personskyddsuppgift bär vapen. Säkerhetsdirektören gör i varje enskilt fall en bedömning av behovet av att bära skjutvapen i en personskyddsuppgift.

Utskottet betonar att skjutvapen enligt den föreslagna regleringen får bäras endast av en säkerhetsperson med skjutvapenutbildning. Tillräcklig skicklighet i hanteringen av skjutvapen och tillräcklig skjutskicklighet ska påvisas årligen. I 20 § i lagförslaget föreskrivs det om användning av skjutvapen. Utskottet anser det vara viktigt att sörja för tillräcklig utbildning och regelbunden övning i användningen av maktmedel. Det måste också ses till att det finns tillräckliga resurser för detta.

Utskottet konstaterar i detta sammanhang att det i lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015) föreskrivs om rätt att bära och använda skjutvapen för väktare som avses i den lagen. Utskottet påpekar att de som hör till riksdagens säkerhetspersonal är tjänstemän som utför sina uppgifter under tjänsteansvar. Utskottet anser att lagförslagets bestämmelser om att skjutvapen hör till maktmedelsredskapen för säkerhetspersoner i personskyddsuppgifter och bestämmelserna om användning av skjutvapen är motiverade i den nuvarande säkerhetspolitiska miljön.

Utskottet betonar vikten av ett smidigt samarbete mellan riksdagens säkerhetspersonal och polisen för att säkerställa säkerheten i riksdagen. Det förutsätter ett fungerande och rätttidigt informationsutbyte och enhetliga lednings- och handlingsmodeller, särskilt i situationer där man bereder sig på att använda de kraftigaste maktmedlen.

Åtgärdsmotionen

I åtgärdsmotion AM 86/2024 rd föreslås det att regeringen ska vidta åtgärder för att uppdatera lagstiftningen om säkerhetsskyddet i riksdagen. Eftersom förvaltningsutskottet i detta betänkande föreslår att det utifrån lagmotionen stiftas en ny lag om säkerhetsskydd i riksdagen, föreslår utskottet att åtgärdsmotionen förkastas.

DETALJMOTIVERING

2 §. Lagens tillämpningsområde. Lagens bestämmelser om personskyddsuppgifter ska enligt 3 mom. i den föreslagna paragrafen tillämpas också på andra ställen i Finland än inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde. Förvaltningsutskottet anser att detta är motiverat med beaktande av personskyddsuppgiftens karaktär och anser det inte ändamålsenligt att avgränsa det område inom vilket bestämmelsen ska tillämpas mer exakt än vad som föreslagits. Grundlagsutskottet anser dock att förvaltningsutskottet, av de konstitutionella skäl som det hänvisas till också ovan i övervägandena, bör bedöma möjligheterna att precisera det materiella tillämpningsområdet för befogenheterna att utföra personskyddsuppgifter.

Förvaltningsutskottet föreslår att 2 § 3 mom. kompletteras med en materiell avgränsning enligt följande: *"Lagens bestämmelser om personskyddsuppgifter och om befogenheterna för den som förordnats till en personskyddsuppgift att skydda säkerheten för den som behöver särskilt skydd tillämpas också på andra ställen än inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde."* Med den formulering som utskottet föreslår betonas att uppgifterna och befogenheterna för en säkerhetsperson som förordnats till personskydd alltid är begränsade till att skydda säkerheten för den som behöver särskilt skydd, i enlighet med lagens syfte. Uppgiften sträcker sig således inte till att trygga allmän ordning. Det är polismyndigheternas uppgift att upprätthålla den allmänna ordningen och säkerheten.

5 §. Begränsningar. Den som är anställd vid riksdagens kansli, riksdagens justitieombudsmans kansli och en riksdagsgrupp kan enligt 5 § 3 mom. i lagförslaget på samma sätt som för närvarande bli föremål för de befogenheter som föreslås i lagen (andra än sådana som avser teknisk övervakning och övervakning av särskilda säkerhetsrum), om riksdagens generalsekreterare av särskilda skäl på framställning av säkerhetsdirektören separat så beslutar, men också när det föreligger en omedelbar och allvarlig fara som hotar ordningen eller säkerheten i riksdagen. Utskottet föreslår utifrån inkommen utredning att bestämmelsen formuleras mer allmänt än i lagmotionen, så att det sagda gäller alla riksdagens ämbetsverk som finns i riksdagens fastigheter.

18 §. Personskyddsuppgifter. Enligt 18 § 1 och 3 mom. i lagförslaget ska en polisman som hör till befälet eller polisens fältchef underrättas om en personskyddsuppgift och om användning av maktmedel i samband med den. Utskottet föreslår utifrån inkommen utredning att 1 och 3 mom. ändras så att polisen och inte en polisman som sköter ett visst uppdrag ska underrättas. Riksdagens kansli och polisen kan flexibelt komma överens om underrättelseförfarandet.

Ikraftträdandebestämmelsen. Utskottet gör en teknisk korrigering i ikraftträdandebestämmelsen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i lagmotion LM 22/2025 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Betänkande FvUB 30/2025 rd

Riksdagen förkastar åtgärdsmotion AM 86/2024 rd.

Utskottets ändringsförslag

Lag

om säkerhetsskydd i riksdagen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att skydda arbetet i riksdagen och sörja för att säkerhet och ordning upprätthålls i riksdagen och i riksdagens ämbetsverk i riksdagens fastigheter.

2 §

Lagens tillämpningsområde

Lagen tillämpas i riksdagens hus och andra lokaler som riksdagen förfogar över och i dessas omedelbara närhet (*skyddsområde*). Lagen tillämpas också på lokaler som används tillfälligt av riksdagen och i dessas omedelbara närhet, om det är nödvändigt för att upprätthålla säkerhet och ordning vid ett evenemang som ordnas av riksdagen och kräver särskilt skydd (*tillfälligt skyddsområde*).

Lagen gäller personer som kommer till eller uppehåller sig inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde. På riksdagsledamöter och ministrar som inte är riksdagsledamöter samt på riksdagens justitieombudsman och justitiekanslern i statsrådet tillämpas dock endast lagens bestämmelser om teknisk övervakning och övervakning av särskilda säkerhetsrum. Lagens bestämmelser om kontroll av post och andra försändelser tillämpas på alla försändelser som anländer till skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde.

Lagens bestämmelser om personskyddsuppgifter och om den befogenhet som den som förordnats för en sådan uppgift har att skydda säkerheten för den som behöver särskilt skydd tillämpas också på andra ställen i Finland än inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde.

I fråga om polisens uppgifter och befogenheter gäller vad som särskilt föreskrivs om dem.

Betänkande FvUB 30/2025 rd

3 §

Beslut om tillfälligt skyddsområde

Riksdagens generalsekreterare beslutar om ett tillfälligt skyddsområde och dess gränser på framställning av säkerhetsdirektören. Beslutet fattas för viss tid, högst två veckor åt gången. Polisinsinrättningen på den ort där det tillfälliga skyddsområdet är beläget ska informeras om beslutet.

Ett tillfälligt skyddsområde ska märkas ut på ett synligt sätt.

4 §

Riksdagens säkerhetspersonal

Till riksdagens säkerhetspersonal hör säkerhetsdirektören, som leder säkerhetsavdelningen, och ett behövligt antal övriga anställda.

Andra befogenheter enligt denna lag än de som enligt 11 § berättigar till kontroll av försändelser får utövas bara av en sådan tjänsteman vid riksdagen som har lämplig utbildning inom säkerhetsbranschen och som riksdagens generalsekreterare utsett till *säkerhetsperson*.

Den som utsetts till säkerhetsperson ges ett tjänstemärke som har fastställts av säkerhetsdirektören. Säkerhetspersonen ska bära med sig tjänstemärket när han eller hon utför de uppgifter som avses i denna lag. Säkerhetspersonen ska vid behov presentera sig som en säkerhetsperson med rätt att utöva befogenheter för den som är föremål för en åtgärd och på begäran visa upp sitt tjänstemärke, om det är möjligt utan att äventyra åtgärden. Säkerhetspersonen ska på begäran underätta den som är föremål för en åtgärd om grunden för åtgärden, om det är möjligt utan att äventyra åtgärden.

När en säkerhetsperson utför andra uppgifter än personskyddsuppgifter ska han eller hon vara klädd i tjänstedräkt för säkerhetspersoner eller bära något annat synligt kännetecken som visar säkerhetspersonens ställning.

5 §

Begränsningar

Allmänhetens rätt att följa plenum eller öppenheten i riksdagens arbete får inte med stöd av denna lag begränsas mer än vad som är nödvändigt med hänsyn till lagens syfte.

De uppgifter som avses i denna lag ska skötas sakligt, opartiskt, på ett sätt som främjar försonlighet och med iakttagande av likabehandling. Uppgifterna får inte orsaka större skada eller ingripa i någons rättigheter i större utsträckning än vad som är nödvändigt för att uppgifterna ska kunna utföras. De åtgärder som ingår i uppgifterna ska vara motiverade i förhållande till hur viktiga och brådskande uppgifterna är och till den sammantagna situationen.

Andra befogenheter enligt denna lag än de som anges i 15 och 16 § får utövas mot anställda vid riksdagens kansli, ~~riksdagens justitieombudsmans kansli och~~ riksdagsgrupperna **och riksdagens ämbetsverk i riksdagens fastigheter** endast när det föreligger en omedelbar och allvarlig fara som hotar säkerheten eller ordningen i riksdagen eller när riksdagens generalsekreterare av särskilda skäl på framställning från riksdagens säkerhetsdirektör separat bestämmer så. Säkerhetsperso-

Betänkande FvUB 30/2025 rd

nen ska då utan dröjsmål informera riksdagens säkerhetsdirektör om utövandet av befogenheterna.

6 §

Särskilda villkor för tillträde till skyddsområde

Generalsekreteraren får som villkor för tillträde till skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde ställa att personen har ett tillstånd att komma in på området eller en inbjudan att delta i ett möte eller ett evenemang på området. Som villkor för tillträde får också ställas att personen legitimerar sig eller lämnar ytterkläder och annan medhavd egendom för förvaring i ett utrymme som reserverats för ändamålet.

7 §

Identitetskontroll

Säkerhetspersonerna har rätt att av den som kommer till eller uppehåller sig inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde få veta hans eller hennes namn och personbeteckning eller, om sådan saknas, födelsetid.

8 §

Säkerhetskontroll

De som kommer till eller uppehåller sig inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde och egendom som de har med sig får säkerhetskontrolleras med hjälp av en metalldetektor eller annan teknisk anordning för att ta reda på om de har med sig föremål eller ämnen (*förbjudna artiklar*)

1) som kan innebära fara för andras säkerhet eller allvarligt störa arbetet och ordningen i riksdagen,

2) som särskilt lämpar sig för att skada egendom, eller

3) som enligt lag eller med stöd av lag inte får innehas.

Medhavd egendom får kontrolleras också på annat sätt än med tekniska anordningar.

Egendom som upptäcks inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde får kontrolleras på det sätt som nämns i 1 och 2 mom., om det finns anledning att misstänka att den innehåller förbjudna artiklar.

9 §

Kroppsvisitation

Om det till följd av säkerhetskontrollen eller annars finns grundad anledning att misstänka att en person bär med sig en förbjuden artikel inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde, får personen kroppsvisiteras för att ta reda på vad personen har i sina kläder eller annars bär på sig eller har i medhavda föremål.

Betänkande FvUB 30/2025 rd

Kroppsvisitationen ska utföras manuellt eller med hjälp av en metalldetektor eller någon annan motsvarande teknisk anordning.

Kroppsvisitationen får inte kränka den visiterades personliga integritet mer än vad som är nödvändigt för att utföra uppdraget. Vid visitationen ska den diskretion som omständigheterna kräver iakttas.

10 §

Kontroll av fordon

Fordon som kör in eller befinner sig på skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde och lasten i fordonet får kontrolleras med hjälp av en teknisk anordning som lämpar sig för kontroll av fordon eller på något annat lämpligt sätt för att ta reda på om det finns förbjudna artiklar i fordonet eller lasten.

11 §

Kontroll av försändelser

Post och andra försändelser som anländer till skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde får utan att öppnas genomlysas eller kontrolleras på annat sätt av en säkerhetsperson eller av en tjänsteman vid riksdagen som fått utbildning för uppgiften, för att ta reda på om försändelsen innehåller förbjudna artiklar.

Om det till följd av kontrollen eller annars finns anledning att misstänka att en postförsändelse eller annan försändelse innehåller förbjudna artiklar, får försändelsen stoppas och i förekommande fall överlåtas till polisen. Mottagaren av försändelsen ska utan dröjsmål informeras om en sådan åtgärd och orsaken till den.

12 §

Omhändertagande och förvaring av förbjudna artiklar

Säkerhetspersonerna har rätt att omhänderta förbjudna artiklar enligt 8 § som de har påträffat vid säkerhetskontroll, kroppsvisitation eller i annat sammanhang.

Innehavarna ska återfå omhändertagna förbjudna artiklar då de avlägsnar sig från skyddsområdet eller det tillfälliga skyddsområdet. Om det enligt lag eller med stöd av lag är förbjudet för personen i fråga att inneha artikeln, ska artikeln dock utan obefogat dröjsmål överlåtas till polisen.

13 §

Vägrande av tillträde och avlägsnande

En person får vägras tillträde till eller uppmanas att avlägsna sig från skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde

- 1) om hans eller hennes identitet inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt,
- 2) om han eller hon vägrar underkasta sig säkerhetskontroll eller kroppsvisitation, eller

Betänkande FvUB 30/2025 rd

3) om det på grund av hans eller hennes hotelser eller uppträdande i övrigt finns grundad anledning att anta eller på grund av hans eller hennes tidigare uppträdande är sannolikt att han eller hon kommer att förorsaka fara för andras säkerhet eller störa arbetet och ordningen i riksdagen,

4) om han eller hon inte uppfyller de särskilda villkor som med stöd av 6 § ställts som förutsättning för tillträde till skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde, eller

5) om han eller hon obehörigen vistas inom skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde eller i en del av området som är stängd för allmänheten.

En person kan vägras tillträde till eller avlägsnas från skyddsområdet och ett tillfälligt skyddsområde, om han eller hon vägrar lyda en order eller ett förbud som avses i 1 mom. och som en säkerhetsperson gett för att skydda arbetet eller ordningen i riksdagen och om skyddet av arbetet eller ordningen kräver det.

14 §

Gripande

En person får gripas, om åtgärden att vägra denne tillträde till ett skyddsområde eller ett tillfälligt skyddsområde eller att avlägsna honom eller henne därifrån är uppenbart otillräcklig och om gripandet är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt hot mot andra människor eller egendom. Bestämmelser om rätt till gripande i personskyddsuppgifter finns i 18 §. Den gripne ska utan dröjsmål överlämnas till polisen.

En säkerhetsperson som utövar sin rätt att gripa har rätt att kroppsvisitera den gripne och kontrollera de saker han eller hon medför för att ta reda på om den gripne innehar föremål eller ämnen med vilka han eller hon kan utsätta sig själv eller andra för fara.

En säkerhetsperson har rätt att frånta den visiterade personen farliga föremål eller ämnen som påträffats vid visitationen eller kontrollen. Föremål och ämnen som fråntagits den visiterade personen ska utan dröjsmål överlämnas till polisen.

15 §

Teknisk övervakning

Inom skyddsområdet och inom ett tillfälligt skyddsområde får övervakning som baserar sig på användning av en teknisk anordning som fortlöpande förmedlar eller tar upp bild, ljud och passerkontrolldata genomföras för att skydda arbetet och ordningen i riksdagen samt sörja för säkerheten för dem som befinner sig inom skyddsområdet. Vid övervakning som baserar sig på användning av en teknisk anordning som tar upp ljud eller bild iakttas vad som i 16 och 17 § i lagen om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004) föreskrivs om kameraövervakning.

16 §

Övervakning av särskilda säkerhetsrum

Datorer, telefoner eller andra tekniska anordningar eller delar av sådana (*förbjudna anordningar*) får inte utan tillstånd av säkerhetsdirektören föras in i ett särskilt säkerhetsrum som genom beslut av riksdagens kanslikommission inrättats i skyddsområdet.

Betänkande FvUB 30/2025 rd

Personer som kommer till eller befinner sig i ett särskilt säkerhetsrum samt egendom som de medför får kontrolleras med hjälp av en metalldetektor eller någon annan teknisk anordning för att ta reda på om de innehar en förbjuden anordning.

En säkerhetsperson som sköter övervakningen av ett särskilt säkerhetsrum har rätt att omhänderta en förbjuden anordning som påträffas vid kontrollen. Anordningen återlämnas till innehavaren när denne lämnar det särskilda säkerhetsrummet.

17 §

Ingripande i obemannade luftfartygs färd

En säkerhetsperson får förhindra användning av ett obemannat luftfartyg som avses i 2 § 21 punkten i luftfartslagen (864/2014) och annars ingripa i dess färd samt omhänderta det, om luftfartyget obehörigen befinner sig i en sådan zon inom skyddsområdet där verksamhet med obemannade luftfartyg är förbjuden eller begränsad med stöd av 11 eller 11 a § i luftfartslagen.

När en säkerhetsperson ingriper i ett obemannat luftfartygs färd eller omhändertar ett obemannat luftfartyg får han eller hon kortvarigt använda radioutrustning eller någon annan teknisk anordning som inte orsakar mer än ringa olägenhet i annan radiokommunikation eller i ett allmänt kommunikationsnätets anordningar eller tjänster. Radioutrustning eller andra tekniska anordningar får användas om det är försvarbart med hänsyn till hur viktigt och brådskande uppdraget är, hur farlig det obemannade luftfartygets verksamhet är och vilka resurser som står till förfogande samt med hänsyn till övriga omständigheter som är relevanta för en samlad bedömning av situationen. Radioutrustning eller andra tekniska anordningar får användas endast i den utsträckning och så länge som det är nödvändigt för att utföra uppdraget. Den säkerhetsperson som utövar befogenheterna i fråga måste ha tillräcklig kompetens och utbildning för uppgiften. Transport- och kommunikationsverket ska underrättas om användningen av radioutrustning.

Säkerhetspersoner har rätt att behandla radiokommunikation, förmedlingsuppgifter och lokaliseringsuppgifter som har samband med användningen av obemannade luftfartyg i syfte att ingripa i ett i 1 mom. avsett obemannat luftfartygs färd eller för att identifiera luftfartyget eller en del i dess helhetssystem och för att fastställa dess position. Uppgifter om radiokommunikation, förmedlingsuppgifter och lokaliseringsuppgifter ska utan dröjsmål utplånas efter det att uppdraget utförts, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

Ett obemannat luftfartyg som har omhändertagits ska överlämnas till polisen utan obefogat dröjsmål.

18 §

Personskyddsuppgifter

Säkerhetsdirektören får tillsätta en säkerhetsperson med särskild utbildning i personskydd för att skydda säkerheten för en riksdagsledamot eller en gäst i riksdagen som behöver särskilt skydd. Riksdagens säkerhetsdirektör ska underrätta **polisen** om en personskyddsuppgift.

När en säkerhetsperson sköter en personskyddsuppgift har han eller hon rätt att avlägsna en person från den skyddade personens närhet, om det på grund av personens hotelser eller uppträdande i övrigt finns grundad anledning att anta eller på grund av personens tidigare uppträdande är sannolikt att han eller hon kommer att göra sig skyldig till brott mot den skyddade personens

Betänkande FvUB 30/2025 rd

liv, hälsa, frihet eller egendom. Personen kan gripas, om avlägsnande från den skyddade personens närhet sannolikt inte är en tillräcklig åtgärd för att förhindra brott. Den gripne ska utan dröjsmål överlämnas till polisen.

För att avvärja ett angrepp som redan inletts eller är omedelbart överhängande och som riktas mot en skyddad persons liv, kroppsliga integritet, frihet, egendom eller hemfrid har den som förordnats till en personskyddsuppgift rätt att använda maktmedel som utifrån en samlad bedömning kan anses försvarbara med beaktande av den skyddade personens säkerhet och hur farligt motståndet är. Maktmedel får användas endast i den utsträckning och så länge som det är nödvändigt för att avvärja ett angrepp. Om en säkerhetsperson som förordnats till en personskyddsuppgift har använt maktmedel ska han eller hon utan dröjsmål underrätta **polisen** om detta.

19 §

Maktmedel

En säkerhetsperson får i sin uppgift använda maktmedel som med hänsyn till en persons uppträdande och andra omständigheter kan anses försvarbara, om det behövs för att säkerhetskontrollera eller kroppsvisitera personen, för att frånta personen en förbjuden artikel, för att hindra att person kommer in på skyddsområdet eller ett tillfälligt skyddsområde, för att avlägsna personen från området eller från en skyddad persons närhet, för att gripa någon och för att förhindra att en gripen flyr samt för att ingripa i ett obemannat luftfartygs färd eller omhänderta ett obemannat luftfartyg. Försvarbarheten ska bedömas med hänsyn till hur hotfull situationen är och hur farligt motståndet är samt andra omständigheter som inverkar på en samlad bedömning av situationen. Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen (39/1889).

Maktmedelsredskap som säkerhetspersoner får använda är gasspray enligt 11 § i skjutvapenlagen (1/1998) samt handbojor, högst 70 cm långa batonger, teleskopbatong, tryckluftsdreven projektilavfyrare och elpistol. Säkerhetspersonerna ska bära maktmedelsredskapen så diskret som möjligt. När en säkerhetsperson använder maktmedel får det ske bara med de redskap som han eller hon fått specifik utbildning för.

De maktmedelsredskap som den som förordnats till en personskyddsuppgift får använda kan dessutom omfatta skjutvapen som avses i 2 § i skjutvapenlagen. Skjutvapen får bäras endast av en säkerhetsperson med skjutvapenutbildning som årligen visar att han eller hon har tillräcklig skicklighet i hanteringen av skjutvapen och tillräcklig skjutskicklighet.

En säkerhetsperson har i tjänsteuppdrag dessutom rätt till nödvärn enligt vad som föreskrivs i 4 kap. 4 § i strafflagen (39/1889). Säkerhetspersonen handlar också då under tjänsteansvar. Vid bedömningen av om nödvärn kan försvaras ska de krav beaktas som kan ställas på säkerhetspersonen med beaktande av dennes utbildning och erfarenhet.

20 §

Användning av skjutvapen

Skjutvapen får användas endast när det är fråga om att stoppa en persons verksamhet som orsakar direkt och allvarlig fara för någon annans liv eller hälsa och det inte finns något lindrigare sätt att stoppa verksamheten.

Betänkande FvUB 30/2025 rd

Med användning av skjutvapen avses varning om användning av skjutvapen, hot om användning av skjutvapen och avlossande av skott. Det betraktas inte som användning av skjutvapen att ta fram och osäkra ett skjutvapen.

Beslut om hot om användning av skjutvapen och avlossande av skott fattas av riksdagens säkerhetsdirektör eller av en av denne förordnad person i säkerhetspersonalen. Om detta inte är möjligt med beaktande av hur brådskande situationen är, kan den säkerhetsperson som sköter upp-giften besluta om hot om användning av skjutvapen och avlossande av skott. Polisen ska underrättas om att skjutvapen har använts.

21 §

Handräckning

På begäran från generalsekreteraren har riksdagens kansli rätt att få handräckning av polisen för att skydda arbetet och ordningen i riksdagen.

22 §

Närmare föreskrifter

Kanslikommissionen får utfärda närmare föreskrifter om hur den verksamhet som avses i denna lag ska ordnas i praktiken, om tekniska detaljer och om den utbildning inom säkerhetsbranschen som krävs för uppgifter enligt denna lag och om tjänstedräkt för säkerhetspersoner.

23 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om säkerhetsskydd i riksdagen (364/2008).

Den som med stöd av den lag som upphävs förordnats till säkerhetskontrollör får utöva de befogenheter som i denna lag föreskrivs för säkerhetspersoner utan ett förordnande enligt 4 §.

Betänkande FvUB 30/2025 rd

Helsingfors 9.12.2025

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mauri Peltokangas saf
vice ordförande Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Petri Honkonen cent
medlem Juha Hänninen saml
medlem Christoffer Ingo sv
medlem Mari Kaunistola saml
medlem Anna Kontula vänst
medlem Rami Lehtinen saf
medlem Mira Nieminen saf
medlem Saku Nikkanen sd
medlem Martin Paasi saml
medlem Paula Werning sd
medlem Joakim Vigelius saf
medlem Juha Viitala sd.

Sekreterare var

valiokuntaneuvos Henri Helo.